

Yleistä lomakkeen laadinnasta ja kysymysten tekemisestä - 3

- Kyselylomakkeen selkeys, ulkoasu, kysymysten looginen eteneminen ja vastausohjeiden tarve
- Henkilökohtainen sanamuoto
- Helpot kysymykset kyselyn alkuun "lämmittelykysymyksiksi"; arkaluontoiset kysymykset loppuun
- Vältä johdattelevia kysymyksiä

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Yleistä lomakkeen laadinnasta ja kysymysten tekemisestä - 4

- Kontrollikysymysten käyttöä mietittävä – vastaaja ei saa huomata kontrollikysymysten käyttöä; kysytään samaa asiaa useampaan kertaan varmistaaksemme, että vastaaja vastaa rehellisesti
- Kysymysten mittarit; millä asiaa mitataan -> määritelmät avuksi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselyn edut ja haitat - 1

- laaja tutkimusaineisto
- tehokkuus – säästää aikaa ja vaivaa
- huolellisesti suunnitellun kyselyn aineisto helposti analysoitavissa
- tilastolliset analysointitavat ja raportointimuodot helpottavat, mutta tulosten tulkinta voi olla vaikeaa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselyn edut ja haitat - 2

- tutkija ei vaikuta olemuksellaan tai läsnäolollaan vastauksiin
- mahdollisuus esittää runsaasti kysymyksiä, etenkin jos vastausvaihtoehdot valmiina
- ongelmana vastaajien suhtautuminen kyselyyn; kuinka vakavasti vastaajat suhtautuvat – vastaavatko he huolellisesti ja rehellisesti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselyn edut ja haitat - 3

- vastausvaihtoehtojen onnistunut valinta epävarmaa – väärinymmärtämistä ei voi kontrolloida
- miten hyvin vastaajat tuntevat asiayhteyden
- hyvän kyselylomakkeen laatiminen vie aikaa
- vastaamattomuus voi nousta korkeaksi; uusintakyselyn laatiminen vie aikaa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselyn edut ja haitat - 4

- laadi kysely siten, että väärinvastaamisen mahdollisuus minimoituu; esim. kun pyydät valitsemaan yhden tärkeimmän vaihtoehdon estä useamman vaihtoehdon valintamahdollisuus

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

**Kyselyn muodot:
posti- tai verkkokysely**

- lomake lähetetään tutkittaville, he täyttävät sen ja palauttavat takaisin
- ongelmana kato: valikoimattomalle vastaajajoukolle lähetetty kysely ei yleensä tuota kovin suurta vastausprosenttia
- usein tarvitaan uudelleenlähettämistä tai muistuttamista

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

**Kyselyn muodot:
kontrolloitu kysely**

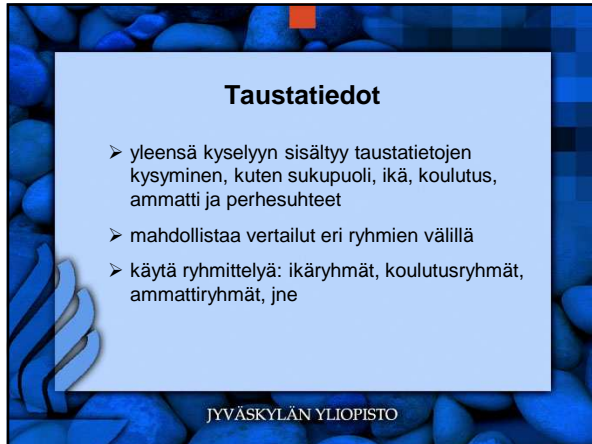
- informoitu kysely: tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti kertoen samalla tutkimuksen tarkoituksesta
- henkilökohtaisesti tarkistettu kysely: tutkija jakaa lomakkeet postiitse, mutta noutaa ne ilmoitetun ajan kuluttua henkilökohtaisesti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kysymysten sisältö

- tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista, uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä.
- lisäksi arviointeja, perusteluja toiminnolle, mielipiteille tai vakaumuksille
- täsmällisiä tosiasioita tulee kysyä suoraan yksinkertaisina kysymyksinä joko avointen kysymysten avulla tai monivalintatyyppisesti (ei Likert-tyyppistä asteikkoa käyttäen)

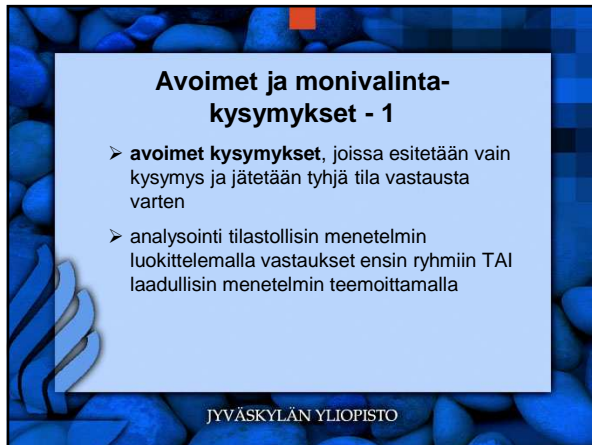
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Taustatiedot

- yleensä kyselyyn sisältyy taustatietojen kysyminen, kuten sukupuoli, ikä, koulutus, ammatti ja perhesuhteet
- mahdollistaa vertailut eri ryhmien välillä
- käytä ryhmittelyä: ikäryhmät, koulutusryhmät, ammattiryhmät, jne

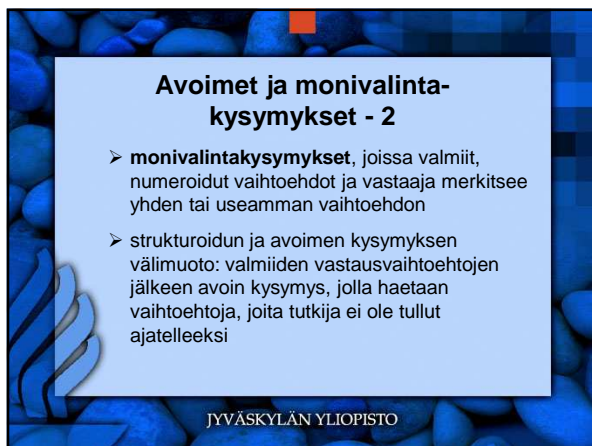
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Avoimet ja monivalinta-kysymykset - 1

- **avoimet kysymykset**, joissa esitetään vain kysymys ja jätetään tyhjä tila vastausta varten
- analysointi tilastollisin menetelmin luokittelemalla vastaukset ensin ryhmiin TAI laadullisin menetelmin teemoittamalla

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Avoimet ja monivalinta-kysymykset - 2

- **monivalintakysymykset**, joissa valmiit, numeroidut vaihtoehdot ja vastaaja merkitsee yhden tai useamman vaihtoehdon
- strukturoidun ja avoimen kysymyksen välimuoto: valmiiden vastausvaihtoehtojen jälkeen avoin kysymys, jolla haetaan vaihtoehtoja, joita tutkija ei ole tullut ajatelleeksi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

**Avoimet ja monivalinta-
kysymykset - 3**

- **asteikkoihin eli skaaloihin perustuva kysymystyyppi**, jossa esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee niistä sen, miten voimakkaasti hän on samaa mieltä tai eri mieltä kuin esitetty väittämä
- 5- tai 7-portainen Likertin asteikko (väittämien vastaavuus), semanttinen differentiaali (adjektiiviparit), Flechen asteikko (graafinen asteikko)

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Summamuuttujat

- mitta-asteikosta muodostetaan usein ns. summamuuttujia eli kun useissa kysymyksissä on kysytty saman ominaisuuden eri osa-alueita, ne yhdistetään yhdeksi mittariksi
- mitattavat tekijät on erotettava omiksi ryhmikseen esim. pääkomponenttianalyysiä käyttäen
- mahdollistaa reliabiliteetin arvioimisen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselylomakkeen laadinta - 1

- **Selvyys** on tärkeintä; kysymyksiä, jotka merkitsevät samaa kaikille vastaajille; vältä sanoja usein, tavallisesti, useimmat ja yleensä
- **Spesifiset kysymykset** ovat parempia kuin yleiset kysymykset; rajaa kysymystä aina kun mahdollista

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselylomakkeen laadinta - 2

- **Lyhyet kysymykset** parempia kuin pitkät
- Vältä kysymyksiä, joihin sisältyy **kaksoismerkitys**; kysy vain yhtä asiaa kerrallaan
- Tarjoa valittavaksi vaihtoehto "ei mielipidettä"
- Käytä **monivalintavaihtoehtoja** mieluummin kuin "samaa mieltä / eri mieltä" -väitteitä

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kyselylomakkeen laadinta - 3

- Harkitse **kysymysten määrää ja järjestystä**; yleisimmät sekä helpommin vastattavat alkuun ja spesifimmät loppuun
- Tarkista sanojen valinta ja käyttö; vältä "ammattitermejä" ja johdattelevia kysymyksiä

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Aineiston analyysi ja tulkinta - 1

- **Tietojen tarkistus**: löytyykö selviä virheellisyyksiä tai puuttuuko tietoja -> virheellisten ja puutteellisten lomakkeiden hylkääminen
- Yksittäisiä puutteita voidaan täydentää esim. käyttämällä keskiarvotietoa
- **Tietojen täydentäminen**: aineistoa voidaan täydentää haastatteluin ja kyselyin sekä lomakkeita karhuamalla

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Aineiston analyysi ja tulkinta - 2

- **Aineiston järjestäminen:** riippuu tutkimusstrategiasta; kvalitatiivisesta aineistosta muodostetaan muuttujia ja aineisto koodataan laaditun muuttuja luokituksen mukaisesti
- **Aineiston litterointi:** laadullisen aineiston puhtaaksikirjoittaminen joko koko aineistosta tai valikoiden, esim. teema-alueiden mukaisesti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Aineiston analyysi ja tulkinta - 3

- Aineistoa voidaan analysoida monin eri tavoin
- **Selittämiseen** pyrkivässä lähestymistavassa käytetään usein tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa
- **Ymmärtämiseen** pyrkivässä lähestymistavassa käytetään tavallisesti laadullista analyysia ja päätelmien tekoa

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Aineiston analyysi ja tulkinta - 4

- Laadullisessa analyysissä käytetään yleensä teemoittelua, tyypittelyä, sisällönerittelyä, diskurssianalyysia (kohdentuu puhekäytänteisiin ja -tapoihin) tai keskusteluanalyysia (kohdentuu arkipuheeseen); myös grounded theory

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Aineiston analyysi ja tulkinta - 5

- Tuloksia ei saa jättää lukijan eteen jakaumina tai korrelaatioita vaan niitä on selitettävä ja tulkittava: tutkija pohtii analyysin tuloksia ja tekee niistä omia perusteltuja johtopäätöksiä

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tutkimuksen reliabelius ja validius

- **Reliabelius:** tutkimuksen tulosten toistettavuus; sattumanvaraisuuden poissulkeminen – mittareiden luotettavuuden tilastollinen arviointi
- **Validius:** mittarin tai menetelmän kyky mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata – ei se mitä tutkija kuvittelee mittaavansa! Kuvausten ja siihen liitettyjen selitysten sekä tulkintojen yhteensopivuus

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Lähteinä:

Hirsjärvi, S., remes, P. & Sajavaara, P. (2007). Tutki ja kirjoita. Tammi: Helsinki

Valli, R. (2001). Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.), Jkkunoita tutkimusmetodeihin I – metodin valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. PS-Kustannus: Jyväskylä, sivut 100-112

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
